

**Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 23 hallituksen esityksestä
laiksi vesilain muuttamisesta**

Eduskunta on 27 päivänä tammikuuta 1995 lähettänyt ympäristövaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 366.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina ylitarkastaja Into Kekkonen ympäristöministeriöstä, ylitarkastaja Veikko Marttila maa- ja metsätalousministeriöstä sekä ylitarkastaja Antero Nikander vesi- ja ympäristöhallituksesta.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on sisällyttää 12 päivänä joulukuuta 1991 annettu Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivi vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen edellyttämällä tavalla Suomen lainsäädäntöön. Tämän ns. nitraattidirektiivin toimeenpano vaatii lainsäädännöllisiä toimia.

Suomen lainsäädännössä ei ole maatalouden vesiensuojelua koskevia erillisiä säännöksiä, joihin kysymyksessä oleva nitraattidirektiivi voitaisiin sisällyttää. Vesilakiin ehdotetaan tämän vuoksi lisättäväksi uusi asiaa koskeva säännös. Sen nojalla olisi tarkoitus antaa valtioneuvoston päätös direktiivin edellyttämistä yksityiskohtaisista määräyksistä, joiden tavoitteena on vähentää ja estää maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamaa pinta- ja pohjavesien pilaantumista.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1995.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää

Helsingissä 31 päivänä tammikuuta 1995

lakiehdotusta tarpeellisena ja puoltaa sen hyväksymistä sellaisenaan.

Valiokunta toteaa kuitenkin, että herkille alueille laadittavissa toimintaohjelmissa tulisi määrätä direktiiviä tiukemmat rajat karjanlannan käytölle. Tämä olisi esityksenkin mukaan mahdollista, sillä direktiivin perustana on Rooman sopimuksen 130 s artikla, jonka mukaan direktiiviä voidaan tiukentaa kansallisella lainsäädännöllä. Maamme erityisolosuhteet tekevät tiukentamisen perustelluksi. Esimerkiksi direktiivin sallimissa enimmäistypimäärissä tulee lannan mukana myös fosforia reilusti yli useimpien kasvien tarpeen. Tästä ylimäärästä osa joutuu vesistöön rehevöittäen sitä. Herkillä alueilla tulisi pyrkiä käyttämään myös ympäristötukijärjestelmän erityistukimuotoja mahdollisimman laajasti.

Asiaa käsitellessään valiokunta on kiinnittänyt huomiota myös siihen, että ehdotettu valtuutus on varsin suppea, vain tiettyjä alueita ja vain nitraattipäästöjä koskeva. Valtuutusta tulisikin jatkossa laajentaa siten, että tarvittavien selvitysten perusteella voitaisiin antaa määräyksiä myös maa- ja metsätalouden ja muun hajakuormituksen päästöistä ja vesiensuojelun vähimmäistasosta.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Seppänen, varapuheenjohtaja Vanhanen, jäsenet Biaudet, Hautala, Ihämäki, Kankaanniemi, Karhunen,

Kautto, Korkeaaja, Kuuskoski, Rask, J. Roos, Takala, Virrankoski ja Vuorensola sekä varajäsenen A. Ojala.

Vastalause

Valiokunnan enemmistö esittää mietintönsä perusteluissa, että valtioneuvoston valtuutusta laajennettaisiin koskemaan kaikkien maa- ja metsätalouden ja hajakuormituksen päästöjen säätelyä. Koska hajapäästöjen tekninen mittaus on äärimmäisen vaikeaa, on säätelyn keinoista ja raja-arvoista oikeusturvan nimissä säädettävä lailla. Lain valmistelun yhteydessä nähtäisiin, millainen säätely ylipäätään teknisesti olisi mahdollista ja myös valvottavissa.

Valiokunnan enemmistö haluaa, että Suomi asettaisi monilla alueilla EU-käytäntöä tiukem-

mat rajat karjanlannan käytölle. Kun EU-maatalous on muutenkin Suomen ympäristöystävällistä maataloutta tehokkaampaa, johtaisi valiokunnan enemmistön kanta suomalaisen maatalouden kilpailukyvyn heikentymiseen entisestään. Vastalauseen allekirjoittajat katsovat, että herkillä vesistöalueilla karjanlannan käyttöä tulee säädellä vesistövalumien estämiseksi, mutta säätely on tehtävä tilakohtaisesti kytkemällä se ympäristötukeen, jolloin kilpailukyky turvataan ympäristötuelle.

Helsingissä 31 päivänä tammikuuta 1995

Matti Vanhanen
Juha Korkeaoja

Kyösti Virrankoski
Markku Vuorensola